

het congregatio nalisme als de derde weg van de kerk

Vrije Evangelische Gemeente Heerde

Pastorale handreiking 35

WAT IS CONGREGATIONALISME PRECIES?

Het hart van de kerk klopt in de plaatselijke gemeente.

Congregatie komt van het Latijn 'congregare' en dat betekent: tot een kudde (gregis) verenigen.

Een mooi bijbels beeld van de kerk:

schapen die allemaal bij een kudde mogen horen, dankzij de Herder.

De Herder/Heer spreekt iedere gelovige in eigen geweten aan en roept haar/hem op, het algemeen priesterschap vanuit die gemeente in gemeenschap met alle gelovigen en geloofsgemeenschappen uit te voeren.

Het congregationalisme kiest voor een kerkorde, waarbij wordt uitgegaan van de plaatselijke gemeente, onder het gezag van de levende Heer, en vraagt naar Zijn wil en leiding.

Zonder invloed van welke geestelijke/wereldlijke autoriteit ook, erkent men de kracht van de Heilige Geest en de bijbel als norm voor leer en leven. Zij voelen zich hierin gesterkt door de praktijk van de vroegchristelijke gemeenten.

ELK LID TELT

Als het over 'de kerk' gaat,

gaat het niet over kerkelijke gezagsdragers, over synodes, bisschoppen, dominees of kerkenraden, maar gaat het over de vrouw, de man en het kind, die samen naar de kerk gaan.

Als het over 'de kerk' gaat,

gaat het niet over vergaderen of over kerkordes en regeltjes, maar gaat het over Bijbelstudie, bidstond, gespreksgroepen, mensen die de zorg aan mensen vormgeven of zich inzetten voor de wereld.

Als het over de kerk gaat,

gaat het over 'gewone mensen', want God kent geen andere!

Daarom is de aanwezigheid en de betrokkenheid van alle leden zo belangrijk in een gemeente, die vooral een congregatie wil zijn (in katholieke kringen verstaat men dat als 'een vereniging van vrome leken').

Congregationalisten verkiezen de naam GEMEENTE boven die van KERK.

Gemeente komt van het Grieks *ekklesia*, en dat betekent 'uitgeroepen' (uit de wereld).

Kerk komt van het Grieks *kuriakos*, en dat betekent 'van de Heer'.

DE WEG VAN HET CONGREGATIONALISME

Het congregationalisme is niet uit de hemel komen vallen. Het is vrucht van Engelse bodem. Daar vindt een kerkstrijd plaats tussen de koning van Engeland en de paus. Oorzaak: de scheiding van de koning en zijn nieuwe huwelijk.

Uiteindelijk vluchten er mensen naar het vaste land en stichten daar vluchtelingengemeenten, die de basis worden van het congregationalisme. De volgende kenmerken zijn er:

De gelovigen zijn met God en elkaar verenigd door een vrijwillig gesloten verbond (covenant) en zijn als plaatselijke gemeente kerk in de volle zin van het woord; Christus is het hoofd van de kerk en zijn gaven worden aan elk gemeentelid ter beschikking gesteld; de ambtsdragers zijn geen bemiddelaars tussen Christus en de gelovige, omdat elke gelovige een directe relatie met Christus heeft;...de gemeenten kunnen bijeen komen in synoden, waarbij het echter vooral gaat om hulp van de sterkere gemeenten aan de zwakkere.

Onder Cromwell (1599-1658), een independent, winnen de congregationalisten aan macht. De congregationalistische ideeën ontwikkelen zich sterk in de vluchtelingengemeenten in Nederland.

In Noord-Amerika krijgt het congregationalisme zijn grootste betekenis en bepaalt daar het karakter van de in 1776 gevormde Verenigde Staten van Amerika.

CONGREGATIONALISTEN: EEN GROTE FAMILIE

Nadat het congregationalisme zich in veel landen heeft uitgebreid en gevestigd, ook onder invloed van de opwekkingsbewegingen, komt het in 1891 tot een eerste grote bijeenkomst in Londen.

Op die bijeenkomst is de dan 10 jaar oude Bond van VEG in Nederland vertegenwoordigd in de persoon van ds. Marinus Mooij.

Hij is dus betrokken bij de oprichting van de International Congregational Council.

In ons land kunnen de volgende geloofsgemeenschappen gerekend worden tot de Congregationalistische familie:

- de **Doopsgezinde gemeenten**
- de **Pinkstergemeenten**
- de **Remonstrantse gemeenten**
- de **Baptisten gemeenten**
- de **Vrije Evangelische gemeenten**

Opmerkelijk is het, dat de oudere gemeenten meestal een sterk oecumenische inslag hebben en zich deel weten van de wereldwijde kerk. Jonge gemeenten laten nog wel eens verzet zien tegen de bestaande kerken en vertonen daarin een anti-oecumenische houding.

KERK VAN DE TOEKOMST – DERDE WEG?

Er is in de oecumene opvallend veel belangstelling voor een kerk-van-onderop. In het geseculariseerde Nederland en West-Europa zal de kerk haar positie verliezen. De zendingsofdracht wordt daardoor steeds meer een zaak van het individuele gemeentelid. Naast de kerk die haar eenheid vindt in het gezag van Rome en de Reformatorische kerk die haar eenheid zoekt in de belijdenisgeschriften, is er een geloofsbeweging die een **derde weg** vond:

*Heer, wat een voorrecht om in liefde te gaan,
schouder aan schouder in uw wijngaard te staan,
samen te dienen, te zien wie U bent,
want uw woord maakt uw wegen bekend.*

*Samen te strijden in woord en in werk.
Een zijn in U, dat alleen maakt ons sterk.
Delen in vreugde, in zorgen, in pijn,
als uw kerk, die waarachtig wil zijn.*

*Refrein:
Samen op weg gaan, dat is ons gebed,
als een volk, dat juist daarvoor
door U apart is gezet.
Vol van uw liefde, genade en kracht,
als een lamp, die nog schijnt in de nacht.*

